

Taler bemærkede, at med Hensyn til de Stiftelser, der omhandles i § 1 af Loven af 24de April 1860, er det Staten, der fremtræder som Disponent; det er netop dette, som udgjør Særkjendet med Hensyn til de forskellige Stiftelser og det Gods, som omfattes af Loven af 24de April 1860. Der var ikke der Spørgsmaal om Andet end om gjennem den lovgivende Magt at give det Offentlige, Staten, en Bemyndigelse til paa de i Loven fastsatte Vilkaar at afhænde det under Stiftelserne hørende Gods i Fortsættelse af de Foranstaltninger, som allerede tidligere vare blevne trufne til at afhænde det Gods, som Loven omfatter. Selve Bestyrelsesmaaden har altsaa en særdeles væsentlig afgjørende Indflydelse herpaa, fordi det er denne, som giver det Offentlige, Administrationen, den Egenkab, at det er den, der er berettiget til, under Hensyn til de Forstrifter, som den lovgivende Magt bestemmer, at foretage disse Afhændelser, men det stiller sig langt anderledes med Hensyn til de Stiftelser, hvorom der her er Spørgsmaal. Den ærede sidste Taler brugte nogle Udtryk, som i alt Fald ikke just vare særdeles bestemte, men som kunne udtrykkes med stor Bestemthed. Bestyrelsen af de fire omhandlede offentlige Stiftelser er ikke henlagt under den offentlige Administration, de have deres egen særegne Bestyrelse, som leder Alt, hvad der staaer i Forbindelse med og henhører til Godserne. Dette gjælder med Hensyn til Ballø, der bestyres af en Curator, med Hensyn til Bømmetofte, der bestyres af et Curatel, bestaaende af to Mænd, med Hensyn til Bispefeldt, der har sin Overdirecteur, og ogsaa med Hensyn til Herlufsholm. Hvad dette sidste angaaer, bemærkede den af de ærede Forslagsstillere, der talte for Lovforslaget, at han antog, at det vilde være rigtigst at lade Spørgsmaalet for Herlufsholms Bedkommende falde bort, fordi der er anlagt en Retsag, hvis Udfald vil have Indflydelse paa dette Forhold. Dette kan imidlertid ikke bringe mig til at tilbageholde en Bemærkning med Hensyn til Herlufsholm, fordi den i sin Natur efter min Mening er afgjørende, saaledes at den maa lede til ikke heller for denne Stiftelses Bedkommende at gaae ind paa Lovforslaget, uden Hensyn for-

resten til, hvad Resultatet maatte blive af den berørende Sag, saaledes at man allerede strax maa være paa det Rene med, at Stiftelsens Gods ikke kan gøres til Gjenstand for en saadan Bestemmelse som den, hvorpaa Lovforslaget gaaer ud. Det er den simple Bemærkning, at oprindeligt var det fastsat, at Herlufsholm skulde høre under det daværende Rigsraad, for hvilket en Forstander for Stiftelsen var ansvarlig. Ved allerhøieste Resolution af 25de Juli 1861 er det bestemt, at nu træder Statsraadet istedetfor Rigsraadet, saaledes at Forstanderen for Stiftelsen er ansvarlig for Statsraadet paa samme Maade, som han tidligere var ansvarlig for Rigsraadet. Der er saaledes en Forskjel mellem hele det Forhold, der finder Sted ved disse 4 offentlige Stiftelser, og det, der finder Sted ved de Stiftelser, der omhandles i Loven af 24de April 1860, og hvis man spørger, hvori denne Forskjel bestaaer, da skal jeg betegne det saaledes, at det Forhold, som finder Sted imellem Stiftelserne og Staten, hele den høiere Bestyrelse, er langt løsere for disse 4 Stiftelsers Bedkommende end det Forhold, der finder Sted ligeoverfor Staten med Hensyn til Lehn og Majorater i det Hele; det er langt løsere, thi med Hensyn til Lehn og Majorater er det bestemt, at Regjeringen skal føre en Control, hvis Omfang bestemmes ved det særegne Die-med, der er knyttet til Lehn og Majorater, men derimod finder dette Forhold ikke Sted med Hensyn til disse Stiftelser, saaledes at jeg med Føie kan paastaae, at Forholdet her er et langt løsere end det, der finder Sted mellem Lehn og Majorater paa den ene Side og Staten paa den anden Side. Jeg har nævnt dette, fordi jeg om et Dieblik skal gjøre en Anvendelse deraf. Saaledes vil disse Stiftelsers Natur, efter min Mening, ganske udelukke Anvendelsen af saadanne Bestemmelser, som Lovforslaget gaaer ud paa. Det følger af sig selv, at naar Forholdene ere saaledes, gaaer det foreliggende Lovforslag ikke ud paa, saaledes som Loven af 1860, at give Regjeringen, Administrationen, en Bemyndigelse til, paa de i Loven fastsatte Vilkaar at kunne afhænde Godset, afvigende fra de Forstrifter, til hvilke Administrationen tidligere fandt sig bunden